

De Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Staats- en
Bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Voorstel van Rijkswet strekkende tot parlementaire
goedkeuring C-108+

Datum
22 november 2023

Ons kenmerk
4981694

1. Aanleiding

Op 23 oktober jl. is het voorstel van Rijkswet strekkende tot parlementaire goedkeuring van het wijzigingsprotocol bij Conventie 108 bij de Tweede Kamer ingediend. Via het wijzigingsprotocol wordt Conventie 108, het dataprotectieverdrag van de Raad van Europa uit 1981, gemoderniseerd. Om verschillende redenen is het van belang dat Nederland spoedig overgaat tot ratificatie van het wijzigingsprotocol (zie hieronder). Met het oog daarop hebben wij bijgevoegde Kamerbrief opgesteld, waarin de Kamer vriendelijk wordt verzocht om de behandeling van dit wetsvoorstel met voorrang ter hand te nemen.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met ondertekening en verzending van bijgevoegde Kamerbrief.

3. Kernpunten

- Via het wijzigingsprotocol wordt Conventie 108 gemoderniseerd en in lijn gebracht met het EU-gegevensbeschermingsrecht. Het wijzigingsprotocol is nog niet in werking getreden. Daarvoor is vereist dat 38 verdragspartijen het wijzigingsprotocol ratificeren.
- Nederland behoorde in 2018 tot de eerste groep verdragspartijen die het wijzigingsprotocol ondertekende, maar is vooralsnog niet overgegaan tot ratificatie. Op dit moment hebben 30 verdragspartijen (waaronder 18 EU-lidstaten) die stap al wel gezet.
- In de Kamerbrief worden twee (hoofd)redenen genoemd waarom Nederland nu spoedig tot ratificatie van het wijzigingsprotocol moet overgaan:
 - 1) Nederland en de andere EU-lidstaten (die allen partij zijn bij Conventie 108) worden op dit moment geconfronteerd met verplichtingen uit hoofde van Conventie 108 die niet langer volledig stroken met het EU-gegevensbeschermingsrecht.
 - 2) Ratificatie van het wijzigingsprotocol is ook in Koninkrijksverband van groot belang, in verband met de geplande harmonisering van het gegevensbeschermingsrecht van het Caribische deel van Nederland en van Aruba, Curaçao en Sint Maarten. De door het wijzigingsprotocol gemoderniseerde Conventie 108 vormt hiervoor het kader.

4. Toelichting

Ten aanzien van punt 1) is het volgende nog van belang. Bij de verplichtingen uit hoofde van Conventie 108 en het EU-gegevensbeschermingsrecht die niet langer volledig met elkaar stroken gaat het deels om *tegenstrijdige* verplichtingen die door het wijzigingsprotocol met elkaar in lijn worden gebracht. Zo bepaalt artikel 12 van Conventie 108 dat de verdragspartijen de doorgifte van persoonsgegevens van hun grondgebied naar dat van een andere verdragspartij niet mogen verbieden of aan een speciale toestemming mogen onderwerpen, uitsluitend vanwege het belang van de bescherming van persoonsgegevens. Ook het EU-gegevensbeschermingsrecht vestigt een dergelijk 'vrij verkeer van persoonsgegevens'. Dit regime geldt echter alleen binnen de EU; het vrije verkeer is met andere woorden niet van toepassing op doorgiften vanuit een EU-lidstaat naar een derde land dat partij is bij Conventie 108. In het wijzigingsprotocol wordt op dit punt rekening gehouden met het EU-gegevensbeschermingsrecht door het opnemen van een uitzondering op de hoofdregel van het 'vrij verkeer van persoonsgegevens' ten behoeve van verdragspartijen die 'gebonden [zijn] door geharmoniseerde beschermingsregels die worden gedeeld door Staten die lid zijn van een regionale internationale organisatie'.

Dat Nederland vooralsnog niet tot ratificatie is overgegaan komt mede doordat dit wetsvoorstel in de voorbereidingsfase geruime tijd is 'meegezogen' in een politieke discussie tussen BZK en de TK en EK over het toezicht op de veiligheidsdiensten op basis van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten 2017 (Wiv 2017). In het kader van de discussie die met de Kamers is gevoerd over de evaluatie en wijziging van de Wiv 2017, en mede naar aanleiding van jurisprudentie uit mei 2021 van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) over bulkinterceptie/bulkdata, is medio september 2021 door BZK besloten om een extern onderzoek te laten uitvoeren naar de mogelijke implicaties van deze jurisprudentie voor met name het toezicht op de diensten, en om het wijzigingsprotocol hierbij te betrekken. Omdat de resultaten van dit onderzoek dienden te worden afgewacht alvorens het goedkeuringstraject kon worden voortgezet, is de procedure op verzoek van BZK toen tijdelijk stopgezet. De resultaten zijn eind januari 2022 ontvangen en gaven geen aanleiding om de procedure langer aan te houden, waarna het wetgevingstraject weer is hervat.¹ Over deze kwestie en de vertraging die het wetsvoorstel daardoor heeft opgelopen zijn u en uw ambtsvoorganger eerder geïnformeerd bij nota's van 19 oktober 2021 (kenmerk: 3773819) en 26 april 2023 (kenmerk: 4631337).

De MBZK heeft de EK in 2021 toegezegd het wijzigingsprotocol te ratificeren en dit wetsvoorstel daartoe na het zomerreces in te dienen.² Bij brief van 13 juli jl. aan MBZK hebben de voorzitters van de Toetsingscommissie Inzet Bevoegdheden (TIB) en de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen en Veiligheidsdiensten (CTIVD), de MBZK opgeroepen dit wetsvoorstel zo snel mogelijk aan de Kamers voor te leggen en tot die tijd alvast te handelen conform de gemoderniseerde Conventie 108 ('C-108+'). De brief is inmiddels beantwoord.

De Kamerbrief is afgestemd met BZ, BZK en DEF.

¹ Kamerstukken II, 2021/22, 34588, nr. 91. In de analyse wordt geconcludeerd dat het huidige stelsel van toetsing en toezicht in de Wiv 2017 in het algemeen voldoet aan de vereisten in de rechtspraak van het EHRM. Het onderzoek is niet specifiek ingegaan op (de betekenis van) het wijzigingsprotocol.

² Handelingen I 2020-2021, nr. 40, item 3, blz. 3.

DWJZ

Datum
22 november 2023

Ons kenmerk
4981694

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DWJZ

Datum

22 november 2023

6. Bijlagen

1. concept-Kamerbrief
2. Nota van 19 oktober 2021
3. Nota van 26 april 2023

Ons kenmerk

4981694